

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-07-30
Besvaras senast
2020-08-13

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:1890 Sjukhusmaten för cancerpatienter

En av tre svenskar kommer någon gång i livet att drabbas av cancer. Tumörer är i dag efter hjärt-kärlsjukdomar den vanligaste dödsorsaken i Sverige då ca 26 procent av de årliga dödsfallen sker som en följd av dessa. Det finns i dag, trots att forskningen går framåt, lite man kan göra rent medicinskt när man upptäcker en elakartad cancertumör, särskilt om den upptäcks i ett sent stadium. Av den anledningen är ett hälsosamt leverne det kanske viktigaste för cancerpatienter.

Redan under 1920-talet visade den tyske nobelpristagaren Otto Warburg att cancerceller förbränner väldigt mycket socker. Samtidigt som vanliga celler använder syre i sin ämnesomsättning liknar cancertumörers energiproduktion mer en hårt arbetande muskel. Tumörcellerna fungerar nämligen som så att de bränner socker utan hjälp av syre och bildar sedan mjölksyra. Warburgs forskning har visat att tumörerna använde sig av mellan 5 och 35 gånger så mycket socker som frisk vävnad samtidigt som mjölksyrehalten steg kraftigt i venerna (i flera fall till mer än det dubbla). För den intresserade finns det mycket att läsa om Warburgs forskning, men slutsatsen var att små förändringar i blodsockernivåerna kunde påverka tumörerna.

Det är i dag vedertaget att tumörceller i hög grad utnyttjar glykolysen (den del av ämnesomsättningen som bryter ned socker). Vad som också är känt är att tumörceller ofta har fler glukotransporterande proteiner på ytan. Dessa fångar upp socker i blodet och kan på så sätt föra in det i cellerna. Därtill är flera av de gener som är förändrade i tumörer, så kallade onkogener, också kopplade till en ökad glykolys. Allt detta kan förklara varför höga blodsockerhalter ger ett aggressivare cancerförlopp, och en annan förklaring har att göra med insulin (blodsockersänkande hormon) och kroppens tillväxsystem. Sammanfattningsvis visar detta värdet av att cancerpatienter noga tänker efter vilken kost de väljer efter att deras cancerdiagnos blivit fastställd.

Bara genom att anpassa maten och livsstilen kan vi göra det svårare för cancerceller att etablera sig eller spridas och växa i kroppen, till exempel att undvika viss mat och att äta stora mängder grönsaker, baljväxter, fullkorn, frukt och bär. Växtriket är rent generellt att föredra, men i grund och botten handlar det om att välja rätt bland proteiner, kolhydrater och fetter. Färgrika råvaror är också att föredra då färgerna ofta visar på att de innehåller fyto kemikalier och antioxidanter som bevisligen är kraftfulla och stärker skyddet mot cancer samt kan fungera förebyggande.

Exempelvis löper de som inte äter broccoli eller andra kålsorter 25–50 procents högre risk att drabbas av till exempel bröstcancer och prostatacancer än de som äter broccoli flera gånger i veckan. Enligt en av världens ledande forskare på sambandet mellan kost och cancer, Yanyan Li (professor vid Montclair State University i USA), finns det bevis för att broccoli kan döda cancerstamceller samt motverka nybildning av cancerceller tack vare att det innehåller en naturlig biokemikalie vid namn sulforafan. Rotfrukter som gurkmeja, rödbetor och ingefära är också exempel på råvaror som innehåller mycket antioxidanter, vilket är ett mycket starkt skydd för kroppen. Exempelvis ingefära har praktiskt taget inte heller några bieffekter på kroppen och är ett billigt sätt för vanliga människor att få i sig bra näringsämnen som erkänt bromsar tillväxten av cancerceller då det innehåller flertalet vitaminer och mineraler. Det är även det livsmedel som per gram innehåller mest antioxidanter och kan även verka antiinflammatoriskt och rymmer bland annat ett ämne som visat sig effektivt för att döda cancerstamceller som gör maligna tumörer farliga (enligt en studie i PLoS). Även lökar, då inte minst vitlök, har goda egenskaper mot cancer, enligt ett flertal studier. Lökar innehåller antioxidanten quercetin, och vitlökar innehåller ett svavelhaltigt ämne (alliin) som omvandlas till allicin när de pressas eller klyvs.

Internationell forskning visar att en tredjedel av alla cancerfall kan förebyggas genom hälsosamma matvanor, en hälsosam vikt och fysisk aktivitet. 50 till 90 procent av all cancer är kopplad till miljöfaktorer, enligt flertalet forskare, och mycket skulle kunna elimineras genom rätt kost. Trots denna vetskap ser vi hur sjukhus serverar mat som närmast kan beskrivas som hälsofarlig till cancerpatienter. Sjukvården har visat sig inte alls ta hänsyn till den kunskap som finns, utan samtliga patienter får samma sjukhusmat.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

Kommer ministern att ta några initiativ för att säkerställa att cancerpatienter inom sjukvården framöver ska få mat som är bra att äta för cancerpatienter och samtidigt slipper att få socker eller annan föda som är direkt skadlig, och vilka initiativ kan vi i sådana fall förvänta oss?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Annalena Hanell